

Prof. Dr. Onur Bilge Kula

Egemenlik Hiçbir Biçimde Ortaklık Kabul Etmez!

AKP-MHP işbirliğiyle Meclis'ten geçirilen anayasa değişikliği önerisi, tüm yetkileri tek kişiye veriyor, Türkiye'nin yazgısını bu tek kişinin istencine ve keyfine bırakıyor. Bu köklü anayasa değişikliğini savunanlar, toplumsal tepkilerin önüne geçmek için, halkın kavrayışıyla alay edercesine, Atatürk anayasalarına döndüklerini öne sürüyor. Cumhuriyetin gerçekleştiği Meclis üzerinde hiçbir güç görmeyen Atatürk ile bu anayasal düzenlemeyi yapanlar arasında hiçbir ilişki yok. Bunu kanıtlamak için, Atatürk'ün Cumhuriyet ve Meclis'ten ne anladığına bakmak yeterli.

Ulusal egemenlik

Cumhuriyet, Atatürk'ün Nutuk'taki tanımlamasıyla, “ulusal egemenlik temeline dayanan halk hükümetidir”. Ulusal iradenin yoğunlaştığı “Meclis'in üstünde hiçbir güç yoktur” (s. 203). Atatürk'ün bu belirlemeleriyle, AKP ve Atatürk'ü önemseyeni öne süren MHP'nin kurmaya çalıştığı otoriter rejim arasında bir koşutluk var mı?

Atatürk, 30 Ocak 1921'de anayasanın temel maddelerinin başında şu ilkeleri sayar: “Egemenlik sınırsız ve koşulsuz olarak ulusundur. Yönetim yöntemi, halkın kendi alinyazısını eylemli olarak kendinin yönetmesi ilkesine dayanır. Yürütme gücü ve yasama yetkisi, ulusun tek ve gerçek temsilcisi olan Büyük Millet Meclisi'nde belirir ve toplanır” (s. 256- 257).

21 Kasım 1922'de ulus egemenliği ilkesini daha da kapsamlı duruma getiren Atatürk'ün belirlemesiyle, “Türk halkı sınırsız ve koşulsuz olarak egemenliğini elinde tutar... Egemenlik, hiçbir anlamda, hiçbir biçimde, hiçbir renk ve belirtide ortaklık kabul etmez.” Unvanı ve konumu ne olursa olsun, “hiç kimse bu ulusun alinyazısında ona ortak

çıkamaz. Ulus, buna kesinlikle göz yummaz. Bunu önerecek hiçbir milletvekili bulunamaz” (s. 321).

AKP-MHP işbirliğiyle oluşturulan anayasa değişikliği önerisi, egemenliği, ulusun elinden alıp mutlak gücü elinde toplayan tek kişiye veriyor. Bu iki partinin Atatürk’ün ulusal egemenlik ve Meclis’in yetkileri konusundaki görüşlerine uygun davrandığı söylenebilir mi?

‘Dış güçler’

Atatürk, güçlü devletleri ne şeytanlaştırır ne de onlardan adalet diler. Atatürk’ün yücelttiği temel anlayış ve ilke şudur: “Adalet dilenmekle ve acınmakla, devlet işleri görülemez; ulusun ve devletin onur ve bağımsızlığı güven altına alınamaz. Adalet dilenmek ve acındırmak gibi bir ilke yoktur” (Nutuk, s. 160). AKP ise hem büyük güçleri işine geldiği gibi şeytanlaştırıyor, onları üst akıl olarak niteliyor hem de kendine acındırırçasına ortama göre onlardan birine sığınıyor. MHP de benzer düşünüp davranıyor.

Din ve düşünce özgürlüğüne saygı

Ayrımcılık yapmayı onursuzluk sayan ve din ve düşünce özgürlüğünü her şeyin üstünde tutan Atatürk’ün belirlemesiyle, yurttaşları arasında “çeşitli dinlerden topluluklar bulunan bir hükümet, din ve düşünce özgürlüğüne saygı göstermek zorundadır” (s. 328). Atatürk’ün bu görüşleriyle, bugün Türkiye’yi yönetenler arasında herhangi bir koşutluk olduğu söylenebilir mi? AKP’nin siyasetini belirleyenler, yaklaşık yüzyıl önce “din ve düşünce özgürlüğüne saygı göstermek zorunluluktur” diyen Atatürk ile kendilerini nasıl karşılaştırabilirler?

26 Mart 1920’de İstanbul’un işgaline çok sert tepki gösteren Atatürk’ün “yabancı devletlere yaptığı protesto” tam bir bağımsızlık bildirgesidir. Atatürk’e göre, İstanbul’un işgali “20. yüzyıl uygarlık ve insanlığının kutsal saydığı bütün ilkelere; özgürlük ve ulus duygusu gibi bugünkü insan topluluklarının temeli olan bütün ilkelere, bu

ilkeleri ortaya koyan insanlığın genel vicdanına” indirilmiş bir darbedir. Bu işgalin hiçbir biçimde kabul edilemeyeceğini belirten Atatürk, bu konuyu “resmi Avrupa ve Amerika’nın değil, bilim, kültür ve uygarlık Avrupa ve Amerika’sının vicdanına bırakmakla” yetinir (s. 193).

Yukarıdaki alıntıdan da görüleceği üzere, Atatürk, savaş koşullarında bile işgalci Avrupa ve Amerika’yı, kendi nitelemesiyle bilim, kültür ve uygarlık Avrupa’sı ve Amerika’sından ayıracak denli geniş ve uzak görüşlüdür. Köktenci bir yaklaşımla, Avrupa’yı tümel bir düşman olarak niteleyen AKP’nin siyaset yapıcılarında böyle bir ayrımlaştırma düşüncesinin en küçük belirtisi var mı?

‘Din oyuncuları’

Atatürk’e göre, ülkeye yapılabilecek en büyük kötülük, dinin propaganda aracına dönüştürülmesidir. Nutuk’ta Ocak 1923’te “Din oyuncuları, halifeyi bütün Müslümanlara egemen bir devlet başkanı yapmak istiyorlardı” diyen Atatürk’ün çözümlemesi uyarınca, Şükrü Hoca gibi din oyuncuları, “dünyanın dört bucağında yaşayan çeşitli soydan üç yüz milyonluk bir topluluğa sözü geçecek bir devlet başkanı” propagandası yapmaktadır. “Bütün Müslümanlara egemen olacak bu ulu devlet başkanının eline kuvvet olarak üç yüz milyon Muhammed ümmetinden yalnız on, on beş milyon Türk halkını” vermek istemektedir.

Atatürk’ün nitelemesiyle, “bu denli bilgisiz, dünya gerçekleriyle bu denli ilgisiz” olan Şükrü Hoca ve benzerleri, ulusu aldatmak için, yayımladıkları uydurmalarla, “bunca yüz yıllarda olduğu gibi, bugün de ulusların bilgisizliğinden ve bağınazlığından yararlanarak, binbir türlü siyasal ve kişisel amaç ve çıkar sağlamak için, dini araç olarak kullanmaya” kalkmaktadır. Öte yandan, “insanlıkta din duygusu ve bilgisi, her türlü hurafelerden sıyrılarak, gerçek bilim ve teknik ışığıyla arınıp olgunlaşincaya değin, din oyunu oyuncularına” her

yerde rastlanacaktır (s. 325). Atatürk'ün deyişiyile, “kendimizi dünyanın egemeni sanmak aymazlığına” artık son vermeliyiz (s. 327). Şükrü Hoca gibi din oyuncularını şimdilerde de ortada dolaşmıyor mu? Ayrıca “Bizim yaptığımız, Atatürk anayasalarına dönmektir” diyerek, kurmaya çalıştıkları “parti devletini” meşrulaştırmak isteyenlere soralım. Yukarıdaki ilkeleri ne ölçüde paylaşıyorsunuz? Bu ilkelerin, sizin düşünce dünyanızda yeri var mı? Tarihi kurgulamadan ve çarpıtmadan bu sorulara yanıt verebilir misiniz?

